

УДК 7.012 (045.2)

В.М. Гурін,

студент 6 курсу кафедри комп'ютерних технологій дизайну НАУ

І.О. Кузнецова,

*доктор мистецтвознавства,
завідувач кафедри комп'ютерних технологій дизайну НАУ*

ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО ІДЕНТИФІКОВАНОГО ІНТЕР'ЄРУ АЕРОВОКЗАЛУ

Анотація: у даній статті Петриківський декоративно-прикладний розпис розглянутий як засіб створення інтер'єрів аеровокзалу в національному стилі. Його інтеграція в сучасний дизайн для відображення національної приналежності та духовного багатства української культури.

Ключові слова: Петриківський, інтеграція, національний, дизайн, аеропорт.

Постановка проблеми. В час сучасного стрімкого технологічно-прогресивного розвитку Україна є незалежною і самобутньою державою, державою зі своєю власною історією, традиціями та культурою. Оточуюче нас середовище не є тим, що могло би називатися суто Українським. Все більше нас цікавлять речі закордонного виробництва. В дизайні екстер'єрів та інтер'єрів споруд більш панують мотиви глобалізаційного, інтернаціонального характеру, без чітко виражених будь-яких національних мотивів. Тому, щоб не втратити своєї індивідуальності, свого обличчя, необхідно інтегрувати багатовікові традиції в сучасне життя українців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для створення незвичайного інтер'єру найчастіше використовується етнічний стиль, про можливості створення якого можна знайти в роботах Найдена О.С.[3], Ружинського В.А. Малініна А.О.[4], Гура Л.П., Ісупової [5], Даніленко В.[6], які працювали, а дехто й працює над питанням національного в дизайні сучасної України.

Українське мистецтво, а саме про розписи в цілому розглянуто Щербаківським В.[1].

Історія виникнення Петриківки і розпису на її території розібрано в роботах Глухенької Н.[2]. Багато спроб аналізу особливостей виконання та застосування Петриківського розпису існує на художніх сайтах інтернету.

Виділення невирішених проблем, яким присвячена дана стаття. Досліджень, щодо створення національного інтер'єру в приміщеннях аеропорту за допомогою засобів Петриківського розпису не виявлено. В зв'язку з чим необхідно проаналізувати особливості Петриківського розпису і способи

створення елементів дизайну аеровокзалу та об'єднати в єдине ціле здобуті данні.

Мета статті - проаналізувати засоби створення національного інтер'єру аеропорту за допомогою Петриківського декоративно-прикладного розпису.

Основна частина. Переживши складний період у своїй історії, український народ почав повертатися до своїх традицій, культури та національної символіки. Характерною рисою українського національного стилю поправу можна вважати Петриківський розпис, який не раз представляв Україну. Навіть в головній будівлі ООН знаходиться подарована ваза з розписом.

Здавна українська народна культура була головним аспектом національної ідентичності нашого народу. Тому необхідно зберегти та передати її майбутнім нащадкам. Петриківський розпис в будь який час був та залишається актуальним. Завдяки своїй здатності пристосовуватися, він не зник, а навпаки розвивається. На території України та закордонних країн, де існують українські діаспори, створюються гуртки Петриківського розпису, його викладають у школах. В самій Петриківці та районі дітей навчають Петриківського розпису починаючи з дитячих садків, змалку привчаючи до відчуття кольору й композиції.

Петриківський розпис можна широко застосовувати в інтер'єрі та побуті. Він відображає квітучі, розгорнуті до глядача профільні зображення мальовничої природи України.

У минулі часи настінні розписи були досить поширені. Але переважно такі традиції існували в тих регіонах України, де стіни хат білили. Це було готове тло для розпису (рис.1). Переважно розписи панували в Хмельницькій, Одеській та Дніпропетровській областях. В різних районах розписи мали свої особливості.

Рис. 1

Рис. 2

В Карпатах, поліських селах, де всі будівлі робили з дерева, не обмазуючи потім глиною і не білячи, настінних розписів не було (рис.2).

Існує багато думок, що український стиль в інтер'єрі є проявом патріотизму. Професійні дизайнери визнають, що оформити інтер'єр будинку з національними символами і при цьому не перетворити його в музей або лавку з сувенірами - завдання не з легких.

Проаналізувавши історичні відомості, можна зробити висновок, що українським інтер'єром можна назвати той, який несе в собі етнічні, а також слов'янські мотиви сільських будинків. Відмінні особливості національного дизайну - це насамперед використання природних форм та ресурсів даної місцевості. Як у зовнішній архітектурі будівель, так і у внутрішньому оздобленні приміщення. Для створення інтер'єру зі слов'янськими мотивами необхідним буде використання масивних дерев'яних меблів та великої кількості елементів декору. Але для інтер'єрів аеровокзалу потрібно також враховувати специфіку приміщень та їх функціональну приналежність. Необхідно в міру використати декоративні елементи в оздобленні щоб не перевантажити приміщення в яких знаходяться громадяни інших національностей, іншої культури.

Будь-який національний стиль формується на основі природних та кліматичних умов, притаманних місцевості, і народних традицій. Що стосується української архітектури, то у неї давно є самобутні традиції і улюблені прийоми, пов'язані зі специфікою клімату, рельєфної та природної складовими.

Наприклад, візьмемо інтер'єри декількох зі столичних кафе виконаних в національному стилі з використанням петриківського розпису (рис.3- 4).

У оздобленні приміщень проглядається чистота кольорів, чіткість ліній та визначеність. У петриківських розписах відсутні складні нашарування і переплетення. У них все гранично й до кінця виражено через форму, лінію, колір. Всі елементи укладені в певному ритмі, один біля одного, а не один за одним. Жоден листок не затуляє сусідній або квітку, хіба що самий її краєчок. Така впорядкованість, делікатність співвідношень частин і цілого йде від особливостей народного побуту, де ні в чому не допускалося зайвого нагромадження й перенасичення.

В цих інтер'єрах дизайнери використали головний закон - закон цілісності. Цілісність - це якісний показник художнього твору, що синтезує його частини в єдине ціле. В кожному із творів мистецтва є композиційний центр. Він вирізняється формою, кольором та збільшеним розміром в порівнянні з іншими елементами. В даному випадку композиційним центром не лише розпису, а й композицій представлених приміщень в цілому являється піч.

Як осередок домашнього тепла і затишку вона позитивно впливає на атмосферу всього приміщення. Це те, на що звертається увага в першу чергу.

Рис. 3

Рис. 4

Кольорова гамма у першому випадку досить тепла, в іншому прохолодна, в орнаментах присутнє традиційне гармонійне поєднання кольорів притаманне петриківському розпису.

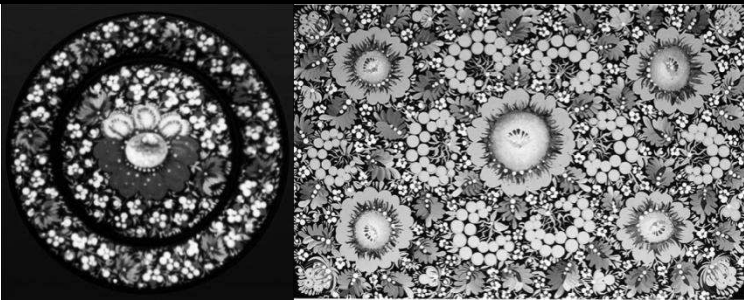
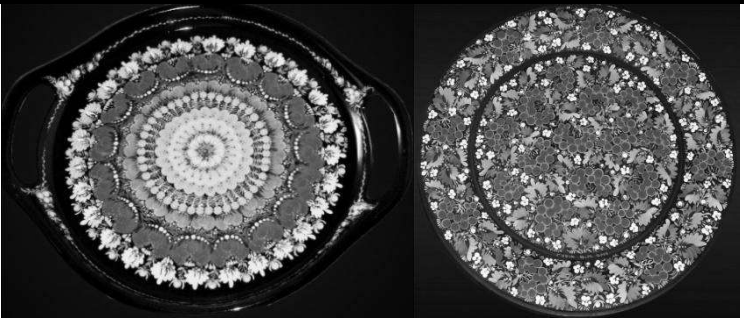

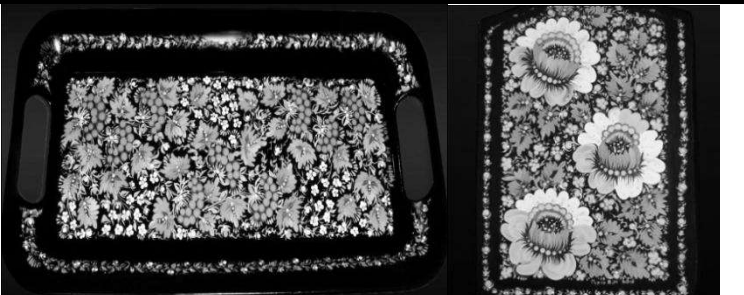
Існує чотири групи гармонійних поєднань кольорів в Петриківському розписі (таблиця № 1):

1. Однотонні - досягається додаванням в один хроматичний колір чорного або білого кольорів;
2. Споріднені - це групи кольорів жовто-червоних, червоно-синіх, синьо-зелених, зелено-жовтих кольорів;
3. Споріднено-контрастні - це групи зелено-червоних, жовто-синіх, червоно-зелених, синьо-жовтих кольорів;
4. Контрастні - це групи кольорів, розташовані у протилежних четвертях.

Але не дивлячись на вдале поєднання народних традицій настінного розпису з сучасними потребами та матеріалами потрібно відмітити, що дизайн вище зазначених кафе в обох випадках є досить масивним. В першому це враження викликається масивними балками на стелі, кованими меблями та люстрами, що хоча і є ажурними, насправді важкі. В другому теж обтяжливим є використання деревини, масивних меблів, переважають кольори наближені до землі, лісу - вкорінених багатовікових могутніх дерев. В цілому інтер'єри досить теплі та створюють відчуття домашнього затишку але і є дещо приземленими. Для пасажирів аеровокзалу таке вирішення етнодизайну не є доцільним. Чекаючи відльоту пасажирів, кожен по своєму, нервують. Тому щоб розслабитися та налаштуватися на переліт необхідно створити такий інтер'єр, який би заздалегідь налаштував на політ, більш легкий та «воздушний».

Створити такий ефект можна за допомогою гармонійного поєднання кольорів. Звернувшись до таблиці №1 для дизайну інтер'єрів аеропортів вдалим буде використання першої та третьої групи. В першій групі застосували лише два кольори, блакитний, білий та їх відтінки створюється враження небесної блакиті.

Таблиця №1

№	Основні групи гармонійних поєднань кольорів в Петриківському розписі	
1. Однотонні		досягається додаванням в один хроматичний колір чорного або білого кольорів.
2. Споріднені		групи кольорів жовто-червоних, червоно-синіх, синьо-зелених, зелено-жовтих кольорів.
3. Споріднено-контрастні		групи зелено-червоних, жовто-синіх, червоно-зелених, синьо-жовтих кольорів.
4. Контрастні		групи кольорів, розташовані у протилежних четвертях.

Але самого поєднання кольорів недостатньо, більш естетичного впливу набуде у поєднанні з освітлювальними приладами. Третя група дає змогу створити теплий та приємний інтер'єр завдяки своєму поєднанню споріднено-контрастних кольорів.

Висновки та перспективи досліджень. При проектуванні інтер'єрів аеровокзалів аеропортів необхідно створити емоційне враження легкості, відірваності від землі, що позитивно розслабляло та налаштовувало людину на політ. Необхідно використати для досягнення мети всі відомі засоби: гармонійне поєднання кольорів, світла, композиції, сучасних матеріалів та можливостей. В Петриківських орнаментах декору приміщень аеровокзалу використати поєднання однотонних та споріднено-контрастних кольорів. Розрахувати необхідну кількість освітлювальних приладів для освітлення різнофункціональних приміщень. Підібрати зносостійкі матеріали які витримають навантаження пасажиропотоку аеровокзалу аеропорту.

Література

1. Щербаківський В. «Українське мистецтво». - К.: Либідь, 1995.- 158 с.
2. Глухенька Н. «Петриківські декоративні розписи». - К.: Мистецтво, 1965. - 64 с.
3. Найден О.«Орнамент українського народного розпису». - К.: Наукова думка, 1989. - 162 с.
4. Ружицький В.А., Малініна А.О. «Основи петриківського розпису». - Х: Скорпійон, 2003. - 30 с.
5. Гура Л.П., Жоголь Л.Є., Ісупова Н.М. «Прикрась свій дім». - К.: Техніка, 1988.- 304 с.
6. Даниленко В.Я. «Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти)». – Л: ЛНАМ, 2006. - 368 с.

Аннотація

В предоставленной статье Петриковская декоративно-прикладная роспись рассмотрена как средство создания интерьеров аэровокзала в национальном стиле, вивчена інтеграція розписи в сучасний дизайн для отображення національної приналежності и духовного богатства украинской культуры.

Ключевые слова: Петриковская роспись, интеграция, национальный, дизайн, аэропорт.

Annotation

The petrykivsky decorative-application painting is considered as a means of creating interiors terminal in national style in this article. Its integration into a modern design to reflect national identity and spiritual wealth of Ukrainian culture.

Keywords: Petrykivsky, integration, national, design, airport.